

Česko – Lichtenštejnsko DNES

Historický spolek Liechtenstein, o. s.

LICHTENŠTEJNSKO PŘEDSEDÁ FÓRU PRO BEZPEČNOSTNÍ SPOLUPRÁCI OBSE

Vídeň 23. 1. 2013: Dne 23. ledna 2013 se Lichtenštejnsko ujalo předsednictví Fóra pro bezpečnostní spolupráci Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE, ang. OSCE). Jednání fóra zahájila jeho předsedkyně J. J. Marie-Pia Kothbauer princezna Liechtenstein, velvyslankyně Lichtenštejnska v Rakousku, České republice, u OBSE a úřadoven OSN ve Vídni. Lichtenštejnsko je členem OBSE od roku 1973, formálně se ujalo předsednictví na zasedání 23. ledna 2013 ve Vídni.

Předsednictví Fóra pro bezpečnostní spolupráci Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) rotuje mezi členskými státy třikrát ročně. Po čtyřech měsících přejde předsednictví na Litvu a po něm na velkovévodství lucemburské. Lichtenštejnsko je po desetiletí známo svou podporou ochrany lidských práv ve světě, i velmi vysokým stupněm lidských a ústavních práv v knížectví, pro které je považováno za jeden ze vzorů. Lichtenštejnsko je jedním ze šesti evropských států, které nemají armádu.

Velvyslankyně Lichtenštejnska J. J. Marie-Pia Kothbauer princezna Liechtenstein (vlevo) dne 23. 1. 2013 převzala v OBSE předsednictví Fóra pro bezpečnostní spolupráci. Vpravo Domenik Wanger, rada lichtenštejnského velvyslanectví ve Vídni.

Lichtenštejnsko zrušilo armádu již v roce 1868, po prusko-rakouské válce. Její poslední voják zemřel v roce 1939 ve věku 95 let (na snímku). • Lichtenštejnskou armádu dnes připomínají již jen známí vojevůdcové nebo poštovní známky.

90. VÝROČÍ CELNÍ UNIE LICHTENŠTEJNSKA SE ŠVÝCARSKEM

Lichtenštejnské knížectví a Švýcarsko úzce spojují hospodářské, regionální a přátelské vztahy. Tyto vztahy ale dříve nebyly tak těsné. Po dlouhá staletí byl pro Lichtenštejnsko nejdůležitějším hospodářským partnerem jeho východní soused – Rakousko. Bylo tomu tak díky jeho blízkosti, bez přirozené hranice tvořené řekou Rýnem (vůči Švýcarsku), ale také díky původu knížecího rodu, jehož sídlem byla až do roku 1938 Vídeň. Tyto okolnosti předurčily pevnou hospodářskou a politickou orientaci vůči Habsburské monarchii.

Tato orientace byla zpečetěna v roce 1852 uzavřením celní unie s Rakouskem, která ale skončila v roce 1918 rozpadem podunajské monarchie. Malé knížectví proto muselo změnit svou zahraničně-politickou orientaci a najít si nového partnera, kterého nakonec našla západně od Rýna. 29. března 1923 byl svědkem podpisu celní smlouvy se Švýcarskou konfederací, na základě které se Lichtenštejnsko

stalo součástí švýcarského celního území. Ekonomická záchrana, v této době ještě slabého knížectví, tak bylo zajištěno. Od té doby byla zahraniční politika Lichtenštejnska do značné míry ovlivňována dohodami, založenými celní smlouvou. To bylo všeobecně akceptováno a od té doby se Švýcarsko stalo nesmírně spolehlivým partnerem.

Výročí „Švýcarsko-lichtenštejnské celní smlouvy 1923-2013“ připomíná dvojité poštovní známky, která zobrazuje letecký pohled nad jižní státní hranicí obou zemí. Ústředním společným motivem je řeka Rýn, protékající severním směrem Rýnským údolím. Vlevo je na „švýcarské“ známce v hodnotě 2 CHF pohled na východní Švýcarsko a Gonzen; na pravé „lichtenštejnské“ známce také v hodnotě 2 CHF, je možné spatřit horu Ellhorn a v pozadí pak oblast lichtenštejnského údolí.

www.philatelie.li

K 90. výročí celní unie vydala lichtenštejnská pošta pamětní známky.

ARCHITEKTONICKÝ SKVOST VÍDNĚ SE PROBOUZÍ ZE SPÁNKU

Vídeň 23. 1. 2013: Městský palác Liechtensteinů na Bankgasse ve Vídni se připravuje na otevření po mnohaleté rekonstrukci.

Liechtensteinové vybudovali ve Vídni čtyři paláce, z nich se dochovaly tři. Před 10 lety bylo v tzv. zahradním paláci na Fürstengasse otevřeno Lichtenštejnské muzeum, které veřejnosti zpřístupnilo skutečné poklady evropského umění (např. 33 pláten P. P. Rubense, zlatý kočár knížete Josefa Václava z Liechtensteinu ad.). Nyní se po šestileté rekonstrukci připravuje slavnostní otevření tzv. městského nebo-li majorátního paláce na Bankgasse, nedaleko sídla rakouských prezidentů.

Lichtenštejnský kníže Hans-Adam II. a jeho syn princ Constantin (uprostřed a vpravo) na tiskové konferenci, s architektem Prof. Manfredem Wehdornem.

Ve středu 23. ledna 2013 se v Liechtensteinském paláci konala tisková konference za účasti Jeho Jasnosti Hanse-Adama II. vládnoucího knížete z Liechtensteinu, jeho syna prince Constantina a architekta přestavby Prof. Manfred Wehdorna. Možnost prohlédnout si palác si nenechalo ujít na sedm desítek novinářů, kteří měli příležitost jako první navštívit sály již zcela opravené, i ty, kde ještě dokončují práci restaurátoři. Poslední práce v interiérech budou dokončeny do konce března. Rekonstrukce stála více než 100 milionů eur. Palác bude sloužit pro kulturní a společenské akce Liechtensteinů, Liechtenstein Museum, lichtenštejnské velvyslanectví, knížecí privátní banky LGT Bank a dalších institucí. Nejméně dvakrát měsíčně budou pořádány zvláštní akce a prohlídky pro veřejnost. Pro vážné zájemce bude možné dohodnout i individuální prohlídky.

Městský lichtenštejnský palác je považován za první stavbu vrcholného baroka ve Vídni. Budovat ho začal roku 1691 Dominik Ondřej z Kounic, který ho ale o tři roky později prodal rozestavěný knížeti Janu Adamovi I. z Liechtensteinu, zakladateli lichtenštejnského knížectví. Stavbu dokončili Gabriele di Gabrieli a Domenico Martinelli v roce 1711. V hlavním průčelí do Bankgasse vybudoval Martinelli monumentální barokní portál, který se stal vzorem pro další vídeňské paláce. Průčelí na náměstí Minoritenplatz a monumentální schodiště provedl společně s Johannem Lucasem von Hildebrandtem.

Barokní portál Liechtensteinského majorátního paláce ve Vídni se stal vzorem pro další stavebníky.

Sochařská výzdoba průčelí, atika a vnitřních prostorů jsou dílem Giovanni Giulianioho, štukovou výzdobu vytvořil Santino Bussi. Hlavní schodiště vytvořil v roce 1699 Michael Kroll a Wolfgang Steinböck. V 19. století byly sály 1. patra upraveny ve stylu druhého rokoka. Interiéry paláce ohromují špičkovým provedením detailů, ať již jde o štuky, dřevorezby nebo parkety. Největším prostorem je taneční sál, který osvětlovalo až 700 svící. Orchester byl dovedně skryt za otočnými zástěnami na galerii. Mezi tehdejší technické novinky patří např. otočné dveře tanečního sálu, které se po otočení změní v zrcadla.

V roce 1945 byla budova paláce vážně poškozena za spojeneckého bombardování Vídně. Bomby se paláci naštěstí vyhnuly, ale sestřelený americký bombardér spadl na jeho střechu - naštěstí nevybuchl. Důsledkem bylo vážné poškození střechy a slavnostního schodiště a propadnutí několika pater. Palác byl poté nouzově opraven a první větší opravy se dočkal až v 70. letech 20. století.

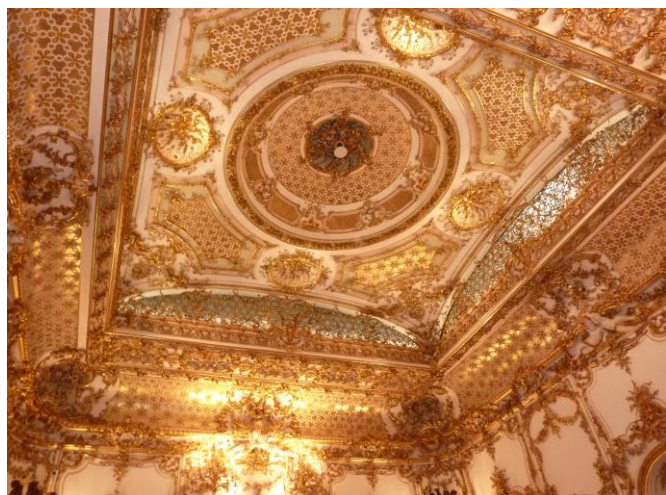
Knížecí sbírky a nádherné interiéry se letos otevrou pro veřejnost

Liechtensteinský městský palác představí veřejnosti na stovku uměleckých děl z období *biedermeieru*, informoval ředitel knížecích sbírek Dr. Johann Kräftner. Vystaveny by měly být díla předních umělců tohoto období, jako jsou Friedrich von Amerling, Friedrich Gauermann nebo Ferdinand Georg Waldmüller. Většina původního vybavení paláce z 19. století nicméně zůstane v depozitáři: *"Pokud bychom měli ukázat všechno, tak by zde nebyl žádný větší prostor pro návštěvníky,"* řekl Dr. Kräftner.

Princ Constantin, předseda Lichtenštejnské nadace, představil novinářům koncept *"smysluplného a udržitelného využívání paláce"*. Pomocí organizování firemních akcí a prohlídek *"...se pokryjí provozní náklady, které jsou vysoké."* Pronájem prostor bude řídit Liechtenstein GmbH, která spravuje městský a zahradní palác Liechtensteinů ve Vídni.

Restaurátoři dokončují pozlacení rámu rozměrných benátských zrcadel.

Taneční sál ohromuje svou nádherou a technickými zvláštnostmi (např. orchestr skrytý na galerii).

Tzv. majorátní městský Liechtensteinský palác na vídeňské Bankgasse prošel nákladnou rekonstrukcí.

Fotografie paláce po konci 2. světové války, s viditelným těžkým poškozením způsobeným pádem amerického bombardéru. (foto: *Sammlungen des Fürsten von und zu Liechtenstein Vaduz-Wien*)

Liechtensteinský městský (tzv. majorátní) palác na Bankgasse ve Vídni na kolorované rytině z 19. století.

Katolické náboženství přestalo být v Lichtenštejnsku státním náboženstvím

22. 12. 2012 Vaduz: Katolická církev v alpském knížectví ztrácí status národní církve, který ji dosud zaručovala ústava. Ve čtvrtek o tom rozhodl parlament ve Vaduzu hlasováním o ústavní revizi, která katolickou církev staví na roveň menšinovým náboženským komunitám – evangelické a muslimské. Při daňovém přiznání nyní bude každý plátce uvádět, jaké z těchto církví chce konkrétně přispět, či zda zamýšlí financovat stát.

Systém „daňového mandátu“, obdobný například italskému, bude pro katolickou církev znamenat snížení příjmů. Zároveň skončí její privilegované postavení ve vzdělávacím systému na úrovni povinné školní docházky. Také Lichtenštejnsko, jehož tři čtvrtiny ze třiceti pěti tisíc obyvatel jsou katolíci, se tak podvolilo principu náboženské svobody, schváleného Evropskou unií. Proces laicizace státu začal před pěti lety a jeho závěrečnou kapitolou bude

vypracování nové smlouvy s Vatikánem, která dokončí odluku církve od státu.

Až do roku 1997 sídlilo ve Vaduzu děkanství, které s Lichtenštejnskem podléhalo diecézi biskupství Chur ve Švýcarsku. V únoru 1997 papež Jan Pavel II. povýšil děkanství na arcibiskupství, které tvoří 12 farností. Arcibiskupem vaduzským je Wolfgang Haas, který byl do této funkce jmenován papežem Janem Pavlem II.

Arcibiskupská katedrála sv. Florina ve Vaduzu byla postavena v letech 1869-1873 podle plánů architekta Friedricha von Schmidta. Od roku 1944 je v ní nová knížecí hrobka, která po konfiskaci majetku Liechtensteinů v ČSR nahradila původní ve Vranově u Brna.

390. výročí Liechtensteinů na Černokostelecku

V roce 2013 uplyne 390 let od příchodu knížecího rodu Liechtensteinů na Černokostelecko. Současně to bude 80 let, co po nuceném výkupu nemovitostí v roce 1933 tento region museli opustit. Více než 310 let působení rodu ve Středočeském kraji nezůstalo beze stop, proto si některé osobnosti a významné památky připomeneme.

1. Karel I. z Liechtensteinu

Mezi nejvýznamnější členy rodu patří Karel I. z Liechtensteinu (30. 7. 1569 - 12. 2. 1627 Praha), který se narodil jako prvorozený syn Hartmana II. z Liechtensteinu. Kvalitní vzdělání získal na proslulé českobratrské škole v Ivančicích, kde seděl společně v lavicích s budoucími protivníky Karlem ze Žerotína nebo Jindřichem Matyášem hrabětem z Thurnu.

V roce 1596 se oženil s bohatou nevěstou Annou Marií Černoorskou z Boskovic (1569 - 6. 6. 1625 Plumlov), dcerou bohatého moravského pána Jana Šembery z Boskovic († 1597). Vyženil tak výnosná panství Černá Hora a Úsov. Karlův mladší bratr Maxmilián se roku 1597 oženil se sestrou své švagrové Kateřinou z Boskovic (1579-1637). Byl to Karel I., kdo ukončil protestantskou orientaci rodu v 16. století. Když uviděl větší prospěch ze služeb císaři a roku 1599 konvertoval i s manželkou ke katolictví, následován zanedlouho oběma svými bratry.

Politická kariéra Karla z Liechtensteina začala v roce 1593, kdy se stal hejtmanem Hradištského kraje. Rychlý kariérní postup podpořily Liechtenstenovy vysoké finanční půjčky císaři. V letech 1600-1603 a 1606-1607 byl nejvyšším

hofmistrem císaře Rudolfa II. V letech 1604-1606 byl kvůli intrikám jeho odpůrců císařem povolán na Moravu, jako zemský hejtman. Jeho hlavním úkolem bylo bránit Moravské markrabství proti vojsku Štěpána Bočkaje, kde se osvědčil a prokázal politickou prozíravost.

Dne 30. března 1607 od císaře získává mimořádné privilegium tzv. velký palatinát, poskytující řadu prestižních výhod (např. právo razit vlastní mince, povyšovat do nižšího šlechtického stavu apod.). Ve sporu mezi císařem Rudolfem II. a jeho bratrem arcivévodou Matyášem se chytře postavil na Matyášovu stranu. Za to ho Matyáš 20. prosince 1608 povýšil do knížecího stavu, jako prvního šlechtice v českých zemích. V lednu 1614 od něj získal lénem vévodství opavské a v březnu 1622 i vévodství krnovské.

Po bitvě na Bílé hoře byl Karel I. proti své vůli jmenován císařem do čela tribunálu, který soudil české „rebely“. V lednu 1621 dosáhl vrcholu své politické kariéry, když ho císař Ferdinand II. jmenoval místodržícím a místokrálem v Království českém. Tuto funkci vykonával až do své smrti v roce 1627. V září 1622 byl přijat za rytíře řádu Zlatého rouna.

Kníže Karel I. z Liechtensteinu koupil v roce 1623 černokostelecké panství od Albrechta z Valdštejna.

Karel I. se podobně jako Albrecht z Valdštejna, Lobkowitzové nebo Eggenbergové, obohatil na

pobělohorských konfiskacích. Byl také jedním z 15 členů tzv. mincovního konsorcia, které razilo nekvalitní stříbrné mince, což vedlo v roce 1623 k velkému státnímu úpadku.

V lednu 1623 koupil od Albrechta z Valdštejna černokostelecké panství, Rostoky, Uhříněves a Škvorec a vybudoval tak rodovou enklávu poblíž hlavního města království. Kníže často pobýval na černokosteleckém zámku a zde také 12. února 1627 zemřel na mrtvici. Podle tradice poté, co obdržel zprávu o vyplnění svých slezských panství císařskými vojáky.

Jeho syn Karel Eusebius (11. 4. 1611 – 5. 4. 1684 Kostelec nad černými lesy) musel čelit obvinění svého otce Karla z Liechtensteina ze zpronevěry mnoha milionů zlatých, z doby jeho činnosti v tzv. mincovním konsorciu. V roce 1634 královská komora zpochybnila liechtensteinské vlastnictví černokosteleckého panství a dokonce ho zabavila, protože kníže dokázat jeho oprávněné držení. Panství dostal zpět až v roce 1653 po zaplacení 400.000 zlatých.

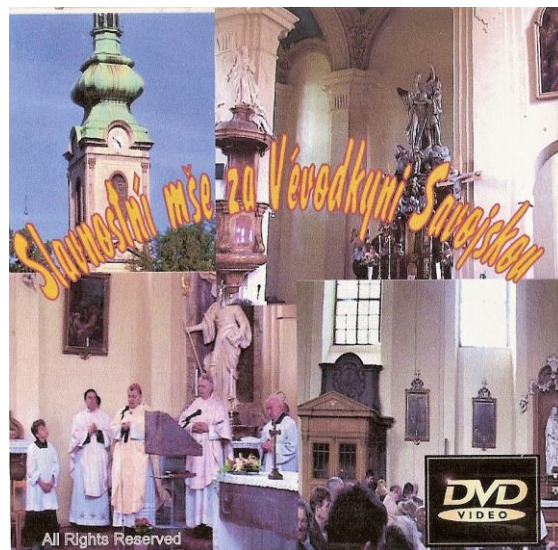
Kníže Karel Eusebius se politice vyhýbal a věnoval se především správě svých panství a zálibám. Za jeho vlády byl barokně přestavěn zámek ve Valticích na reprezentativní knížecí rezidenci. Nemocný kníže zemřel na černokosteleckém zámku a byl pohřben v zámecké kapli sv. Vojtěcha. Teprve v roce 1699 bylo jeho tělo převezeno do nové rodinné hrobky ve Vranově u Brna.

Pokračování příště

DVD ze slavnostní mše za vévodkyni Savojskou

Dne 1. června 2012, na konci návštěvy J. J. Constantina prince z Liechtensteinu a velvyslankyně Lichtenštejnska v České republice J. J. Marie-Pii Kothbauer princezny z Liechtensteinu v Kostelci nad černými lesy, se v kostele sv. Andělů strážných konala slavnostní mše svatá, za vévodkyni Terezii de Savoy-Carignano, hraběnku de Sossoins, rozenou princeznu z Liechtensteinu (viz zpravodaj ČLD. 3/2012). Jejím životu a dílu byla věnována výstava „Vévodkyně Savojská – velká mecenáška Černokostelecka“, která se konala v muzeu města Kostelec nad černými lesy.

Mši celebroidal Mons. Dominik kardinál Duka arcibiskup pražský a primas český. Tato událost byla zaznamenána na DVD, které je možné objednat na dobírku na e-mailu: eduard.cubr@seznam.cz (cena 300 Kč + poštovné).

Nejhezčí poštovní známky na světě roku 2012 jsou z Česka a Lichtenštejnska

Česká pošta má nejkrásnější známku roku 2012 na světě. Desetikorunová známka s motivem Poštovního muzea vyhrála v prestižní soutěži *Grand Prix de l'Exposition* na světové výstavě WIPA 2012 ve Vídni. Do prestižní soutěže spojené se světovou výstavou WIPA Vídeň mohly poštovní správy přihlásit pouze jednu známku. Česká pošta vybrala

známku od slovenského výtvarníka Dušana Kállaye, kterou rytecky rozkreslil Miloš Ondráček. Na druhém a třetím místě skončily známky z Lichtenštejnska a Slovenska. V první desítkce se umístily známky Švédska, Vatikánu, Ukrajiny, Chorvatska, Ruské federace, Německa a Islandu.

Nejkrásnější poštovní známky na světě roku 2012 jsou z České republiky (Poštovní muzeum) a Lichtenštejnska (pamětní aršík EXPO Shanghai China 2010 – celek a detail).

Nové knihy: Lednicko-valtický areál

Koncem roku 2012 se na knižním trhu objevila kniha, která na něm chyběla. Třetí kniha z edice Památky Unesco nakladatelství Foibos pojednává o Lednicko-valtickém areálu. Kulturní krajina Lednicko-valtický areál, v 19. století výstižně nazývaná "zahrada Evropy", je společným výtvozem člověka a přírody. Na jeho vzniku mají největší zásluhu Lichtenštejnové, kteří na zdejším panství sedm století budovali zámky, zakládali zahrady, parky a rybníky. V roce 1996 byl areál kulturní krajiny zapsán na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Dominantami areálu jsou zámky Lednice a Valtice. Obě stavby jsou spojeny se jmény vynikajících umělců. Lednický zámek vystavěný v duchu anglické novogotiky je návštěvnicky přitažlivější, a to zejména díky manýristickému parku s drobnými stavbami, jimž vévodí minaret, stavba v Evropě ojedinělá. V Lednicko-valtickém areálu jsou další drobné stavby s citem včleněné do půvabné krajiny.

Publikace editora prof. Pavla Zatloukala a dalších dvou autorů pojednává nejen o stavbách areálu, ale také o rozsáhlých parcích a podrobné historii Lednice, Valtic a Břeclavi. Text doprovází bohatý obrazový materiál a mapy na konci publikace. Kniha má 192 stran, její cena je 399 Kč.

Autorský tým: Pavel Zatloukal (editor), Přemysl Krejčíř, Ondřej Zatloukal, fotografie: Jiří Podrazil
Jazykové verze: čeština, němčina, angličtina

www.foibos.cz

www.kosmas.cz

Od malé firmy ke globální korporaci

Mezi největší zaměstnavatele v Lichtenštejnsku a firmy s rozsáhlou sítí poboček a zastoupení v zahraničí, patří společnost Hilti. Její výrobky, především drobné stavební nářadí (např. vrtačky, sbíječky), zná snad každý stavebník a domácí kutil. Portfolio produktů firmy Hilti je ale mnohem širší a zahrnuje také důlní systémy, kotevní techniku, montážní systémy nebo systémy požární ochrany.

Historie tohoto výrobce stavební techniky a dodavatele špičkových technologií a materiálů se začala psát v roce 1941. Na jejím počátku stála malá rodinná strojírenská firma, založená Martinem Hilti. Dnes její produkty a služby dodává zákazníkům ve více než 120 zemích téměř 20.000 zaměstnanců. Od roku 2000 drží všechny akcie společnosti výbor Martin Hilti Family Trust, který je od ledna 2008 vlastníkem i všech podílových listů společnosti Hilti Corporation. Tím je v dlouhodobém horizontu zajištěno

další pokračování celoživotního díla zakladatele firmy Martina Hilti.

Společnost Hilti vyniká mimořádnou inovací, špičkovou kvalitou, přímými vztahy se zákazníky a efektivním marketingem. Dvě třetiny zaměstnanců pracují v prodejních organizacích a v technickém zajištění přímo se zákazníky, což představuje více než 200.000 zákaznických kontaktů denně. Společnost Hilti má vlastní výrobní závody a výzkumná a vývojová centra v Evropě a Asii.

V roce 1980 byla rodinou Hilti založena nadace **The Hilti Foundation**, která se zaměřuje na podporu kulturních, sociálních, vědeckých a vzdělávacích projektů. Mezi nimi je např. výzkumná výprava podmořského archeologa Francka Goddio do Egypta. Díky ní se podařilo přesně lokalizovat starověký přístav v Alexandrii. Nadaci řídí Michael Hilti, prezident rady nadace a člen rady ředitelů Hilti AG.

Martin Hilti zakladatel firmy Hilti. • Značku Hilti znají zákazníci na celém světě, zejména díky ručnímu nářadí.

www.hilti.cz

Archivní čísla zpravodaje a aktuální informace, naleznete na internetových stránkách: www.hs-liechtenstein.cz